

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Прев 787/2024
13.02.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Татјане Матковић Стефановић, председника већа, Татјане Ђурица и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиоца „ARGONAUT CAPITAL PARTNERS“ АД Београд, кога заступа Немања Милетић, адвокат из ..., против тужене Република Србија, Министарство привреде, коју заступа Државно правобранилаштво из Београда, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 1582/24 од 24.04.2024. године, у седници одржаној 13.02.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ ревизија тужиоца изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 1582/24 од 24.04.2024. године, као неоснована.

Образложење

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 1582/24 од 24.04.2024. године одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Привредног суда у Београду П 3343/22 од 16.11.2023. године којом је одбијен тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужени да му исплати износ од 158.922.935,64 динара са затезном каматом од 16.11.2023. године па до исплате и којом је обавезан тужилац да туженој накнади трошкове поступка у износу од 586.200,00 динара у року од 8 дана по пријему пресуде.

Против правноснажне другостепене пресуде тужилац је благовремено, преко пуномоћника адвоката, уложио ревизију због, како образлаже, битних повреда из одредбе члана 374. став 1. Закона о парничном поступку учињених пред другостепеним судом и због погрешне примене материјалног права.

Одговор на ревизију није дат.

Испитујући побијану пресуду у границама одређеним одредбом члана 408. Закона о парничном поступку, Врховни суд је нашао да је ревизија тужиоца неоснована.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена апсолутно битна повреда из одредбе члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности.

Наводи ревизије којима се упућује на апсолутно битну повреду из одредбе члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку учињену пред првостепеним судом, и исту повреду поступка пред другостепеним судом, нису дозвољени у смислу одредбе члана 407. Закона о парничном поступку.

Неосновано ревидент указује да је пред другостепеним судом учињена битна повреда из одредбе члана 374. став 1 а у вези члана 396. Закона о парничном поступку тако што је другостепени суд пропустио да цени све наводе жалбе. Ревидент занемарује одредбу члана 396. став 2. Закона о парничном поступку у којој је наведено да, ако се пресудом жалба одбија, суд неће детаљно да образлаже пресуду у случају да прихвата чињенично стање утврђено првостепеном пресудом као и примену материјалног права. У конкретном случају управо се ради о наведеном, а то је и указано на страни 4 побијане одлуке, у ставу другом.

Предмет тужбеног захтева је накнада штете због пада вредности акција субјекта приватизације „Крушик акумулатори“ АД које су у власништву тужиоца до ког је, према наводима тужбе, дошло незаконитим поступањем тужене.

Према чињеничном утврђењу од стране првостепеног суда тужилац, чији је ранији назив био "Euro Balkan Corporation" ДОО, као купац друштвеног капитала, са Агенцијом за приватизацију је закључио уговор о продаји капитала методом јавне аукције број 1-827/07339-1/01, оверен пред Првим општинским судом у Београду Ов .../... од 04.06.2007. године којим је купио друштвени капитал субјекта приватизације „Крушик акумулатори“ ДОО из Ваљева. Наведеним уговором предвиђена је, између осталих, обавеза купца (тужиоца) да у периоду од пет година од дана закључења уговора обезбеди континуитет пословања и поштовање свих права запослених, те да ће се уговор сматрати раскинутим ако купац не испуњава наведене обавезе. Петогодишњи период је истекао са 04.06.2012. године. Агенција за приватизацију је у јануару 2013. године констатовала да је тужилац извршио све уговорне обавезе, те је донето решење од 02.04.2013. године којим се преносе сопствене акције субјекта приватизације „Крушик акумулатори“ на тужиоца као купца капитала. Међутим, након протекла пет година уочене су неправилности које су се односиле на обавезу купца у погледу исплате минималних зарада у периоду трајања приватизације. Услед тога је након истека петогодишњег периода вршена провера исплате минималних зарада у периоду приватизације, од јануара 2010. године до маја 2012. године. Утврђено је да се тужилац као већински власник није старао о исплати минималних зарада и да је субјект приватизације своју обавезу исплате минималних зарада испунио тек након интервенције Агенције, у накнадно остављеним роковима. У том поступку накнадне контроле Агенција је 28.03.2014. године донела одлуку којом поништава одлуку од 29.01.2013. године у делу којим се констатује да је купац доставио доказ о исплати зарада не нижих од законом утврђеног износа минималне зараде за период од дана потписивања уговора закључно са зарадом за мај 2012. године, и решење о преносу сопствених акција субјекта приватизације на тужиоца од 02.04.2013. године. О томе је тужиоца и субјекта приватизације обавестила дописом од 03.04.2014. године. Решењем Агенције од 29.07.2015. године поништено је решење којим је стављено ван снаге решење о преносу сопствених акција од 02.04.2013. године и констатовано да решење о

преносу сопствених акција субјекта приватизације „Крушик акумулатори“ АД Ваљево на тужиоца, од 02.04.2013. године, остаје на снази.

Полазећи од наведених утврђених чињеница, првостепени суд закључује да захтев за накнаду штете није основан будући да је за постојање штете потребно да постоји умањење имовине на страни оштећеног, штетна радња, као и узрочно последична веза. Образлаже да није доказано да је штета настала радњама Агенције или тужене. Образлаже и да је Агенција спроводила контролу поступка приватизације што је њена основна делатност, да је контрола настављена у циљу отклањања неправилности које су уочене након протекла петогодишњег периода али да потичу из периода поступка приватизације, да пословање самог субјекта односно његове пословне одлуке нису биле предмет контроле већ је контролисана исплата минималних зарада, те да наведено није могло утицати на пословање субјекта приватизације. Сматра да није од значаја констатација Министарства привреде да је Агенција пропустила да закључи анекс уговора у погледу исплате минималне зараде и донесе закључак о понављању поступка контроле будући да између тих радњи и настале штете нема узрочно последичне везе. Наводе тужиоца о створеном утиску недефинисане, спорне, власничке структуре сматра ирелевантним указујући да је промена власничке структуре по својој природи дугогодишњи процес а да је пословање субјекта приватизације и након продаје друштвеног капитала било лоше и без прихода.

Другостепени суд прихвата чињенично утврђење и материјалноправни закључак првостепеног образлажући да су доцније уочене неправилности настале у периоду приватизације, да је Агенција искључиво спроводила контролу поступка приватизације а не пословних одлука те да није доказана узрочна веза између поступања Агенције односно тужене и смањења обима пословања самог субјекта приватизације, те последично штете на страни тужиоца.

Ревизијом тужиоца оспорава се овакав закључак нижестепеног суда.

Ревидент указује да прво обавештење о остављању накнадног рока носи датум 20.06.2012. године, односно неколико дана после окончања петогодишње контроле, да је покретање контроле пред сам истек уговореног петогодишњег периода усмерен на наношење штете субјекту приватизацију односно тужиоцу као његовом купцу што, како се додатно истиче, указује на намеру туженог. Наводи да се занемарује да је контрола била десетомесечна, истиче да је поступањем Агенције за приватизацију онемогућено субјекту капитала да активно учествује на тендеру за набавку акумулаторских батерија, да је Министарство привреде констатовало да је Агенција пропустила да обавезу у погледу исплата зарада дефинише кроз анекс уговора а да није ни обавестила тужиоца о понављању поступка. Сматра да је дошло до повреде уговорне обавезе јер је контрола вршена након истека петогодишњег периода, да је она трајала све до 03.07.2015. године што је довело до пада вредности акција. Начин на који је контрола вршена управо указује на незаконитост. Најзад, указује и да није било законског основа да се у доказном поступку цени налаз и мишљење судског вештака од 07.06.2021. године јер је због тог налаза укинута раније донета одлука а да је побијана одлука супротна прихваћеном, допунском налазу и мишљењу вештака.

Врховни суд не прихвата наводе ревизије.

За Врховни суд није прихватљив навод ревидента да је покретање контроле пред сам истек петогодишњег периода усмерено једино на наношење штете субјекту приватизације. Животно је немогуће да се контрола испуњења трајних уговорних обавеза спроведе пре него што период у ком се оне испуњавају не истекне, па с тим у вези Агенција и није могла контролисати исплату минималних зарада радника, до краја петогодишњег периода, пре него што тај период истекне. Када је у питању навод жалбе којим указује на намеру, Врховни суд указује да таква намера, према чињеничном утврђењу, ничим није доказана.

Нетачно ревидент указује да је контрола покренута због неплаћених минималних зарада за октобар 2012. године, што је након истека 5 година од дана закључења уговора. Из чињеничног утврђења првостепеног суда, које је у складу са извештајем Министарства привреде од 25.03.2014. године на које се ревидент позива, произилази да се контрола односила на период од јануара 2010. године до маја 2012. године, дакле пре истека петогодишњег периода.

Без утицаја је навод ревизије да је Министарство привреде, на страни 9 извештаја, констатовало да је Агенција пропустила да обавезу старања о исплати минималних зарада дефинише кроз анекс уговора, а након измена Закона о приватизацији (у складу са новелираном одредбом члана 41. став 1. тачка ба). Наиме, уговор је закључен дана 04.06.2007. године у време важења Закона о приватизацији (Сл. гласник РС бр. 38/01, 18/03 и 45/2005) који, у тој верзији, није садржао одредбу према којој се уговор раскида ако купац, ни у накнадном року, не исплати у целини минималне зараде запосленима у субјекту приватизације и припадајуће доприносе, за период од најмање девет месеци у току календарске године. Овај раскидни разлог уведен је изменама Закона о приватизацији (Сл. гласник РС бр. 123/2007) од 26.12.2007. године, које су у примени од 03.01.2008. године, тако што је додат у чл. 41 ст. 1 под тач. ба. Међутим, чланом 29 Закона о изменама и допунама Закона о приватизацији (Сл. гласник РС бр. 123/2007) предвиђено је да поступци приватизације започети до дана ступања на снагу тог закона окончаће ће по одредбама овог закона. Произилази да независно од тога да ли је уговор анексиран или не, по самом закону стоји обавеза купца да се стара о исплати минималних зарада у периоду приватизације. Осим тога, купац је био у обавези да се у складу са Анексом 1, који је саставни део уговора, стара о правима запослених. Право на минималну зараду је Међународна организација рада регулисала Конвенцијом број 131 о утврђивању минималних плата с посебним освртом на земље у развоју, чији је наша земља потписник, а Конвенција је ратификована („Службени лист СФРЈ“ – Међународни уговори број 14/82). Према овој Конвенцији минималне наднице имаће законску снагу и неће се моћи смањивати. Минимална зарада је у нашем законодавству регулисана одредбама Закона о раду у члану 111 ст. 1. који прописује да запослени има право на минималну зараду за стандардне учинке и пуно радно време, односно радно време које се изједначава са пуним радним временом. Дакле, ради се о законским обавезама субјекта приватизације са једне стране (по одредбама Конвенције и Закона о раду) и обавези купца друштвеног капитала да се стара о њиховом испуњењу у смислу одредбе чл. 41а ст. 1 тач. ба Закона о приватизацији. Мишљење Министарства привреде да је након измена

Закона о приватизацији Агенција требало да сачини измене уговора не везује овај суд нити утиче на успостављену законску обавезу.

Независно од наведеног, Врховни суд сматра да је контролу поштовања одредби уговора о приватизацији Агенција морала, са пажњом доброг стручњака, окончати пре него што је донела решење од 02.04.2013. године о преносу сопствених акција субјекта приватизације „Крушик акумулатори“ АД Ваљево, на купца капитала. Даље, решење Агенције могло је бити поништено само под условима и на начин прописан тада важећим Законом о управном поступку („Службени лист СРЈ“ бр. 33/97, 31/2001 и „Службени гласник РС“ број 30/2010), који у глави XVI регулише и нарочите случајеве поништавања, укидања или мењања решења. Нема доказа да је неки од тих поступака спроведен, а о поништају одлуке Агенције за приватизацију од 29.01.2013. године (којом је прихваћено извршење уговорних обавеза купца) тужилац је упознат „обавештењем“.

Међутим, тужилац није доказао да је због оваквог поступања настала штета у његовој имовини, односно није доказао узрочну везу између умањења вредности акција и таквог поступања, што указују и нижестепени судови. Правилно констатују нижестепени судови да је Агенција предузимала радње усмерене на контролу поступка приватизације а не пословних активности и одлука субјекта приватизације. Притом, из утврђених чињеница произилази и да је фабрика радила јер је, како је утврђено, испоручила батерије за мигове. Није доказано да је субјект приватизације онемогућен да учествује на тендеру акумулаторских батерија, како се наводи у ревизији први пут, а у току поступка нису достављени докази о томе када је тендер расписан, па ни услови истог, нити докази да је због тадашњих активности Агенције и Министарства привреде субјект приватизације спречен да учествује. Тужилац није доказао тврдње изнете у тужби о томе да је такво поступање утицало на производњу и да је онемогућио економско финансијску консолидацију субјекта приватизације. Притом, сам тужилац је у поднеску од 22.6.2021. године (страна 81 списа) навео да сматра да је ирелевантан пословни губитак субјекта приватизације.

Најзад, супротно наводима ревизије, таква узрочна веза не произилази ни из налаза и мишљења вештака, основног и допунског, који су изведени у току поступка. У овом делу Врховни суд истиче да се наводима ревизије да првостепени суд „није имао право“ да цени основни налаз вештака указује на релативно битну повреду из одредбе члана 374. став 1. а у вези члана 229. став 2. Закона о парничном поступку, учињену пред првостепеним судом, што није дозвољен ревизијски разлог. Независно од наведеног Врховни суд налази за потребним да укаже да је основни налаз сачињен по задатку суда који је дат у свему у складу са предлогом тужиоца из поднеска од 18.02.2021. године (страна 60 списа). Даље, тачно наводи ревидент да је допунским мишљењем утврђено да је дошло до пада вредности акција субјекта приватизације које поседује тужилац, и то у временском периоду од 04.05.2012. године до 03.07.2015. године за 158.922.935,64 динара. Ради се о разлици вредности акција на дан 31.12.2011. године и 31.12.2014. године добијеној тако што је вредност капитала (у исте дане) подељена бројем издатих (неликвидних) акција. Тачно је и то да је првостепени суд прихватио овакав налаз и мишљење вештака. Ипак, овако утврђена висина износа за који је пала цена акција не искључује обавезу тужиоца да доказује узрочну везу. Дакле, налазом вештака није утврђена узрочно-последична веза. Штавише, у основном налазу

који је, како је напред наведено, сачињен управо по предлогу самог тужиоца, вештак је јасно навео на страни 2. у првом ставу да ће се субјект приватизације „Крушик акумулатори“ АД у даљем тексту налаза означавати као АД, да је налаз базиран на финансијским извештајима АД (субјекта приватизације) за 2011. годину, полугодишњем извештају за 2012. годину, финансијском извештају за 2013. годину и финансијском извештају за 2014. годину, да је у напоменама уз финансијске извештаје АД (субјекта приватизације) за 2013. годину исто као и у напоменама за извештаје за 2014. годину наведено исто образложење - да је пословање друштва изложено искључиво редовним тржишним ризицима пословања који су у претходном периоду укључивали утицај глобалне економске кризе на домаће тржиште и партнере, релативно велика померања у курсевима и вредностима валута и генерално појачана конкуренција, те да у наредном периоду не очекују додатне промене у овим ризицима и настајању нових претњи. Образложио је и да нижу вредност капитала у односу на вредност капитала у 2011. години су утицале и ревалоризационе резерве, нераспоређени добитак из ранијих година али и нераспоређени губици и непокривени губитак из текућих и ранијих година. Дакле јасно је да је до пада књиговодствене вредности (неликвидних) акција, дошло услед пада вредности капитала субјекта приватизације али није доказано да је до пада вредности капитала субјекта приватизације дошло радњама или пропуштањем Агенције односно тужене.

Врховни суд је ценио и остале наводе ревизије, али је нашао да су без утицаја на одлуку.

Следом реченог произилази да је одлука правилна, па је ревизијски суд применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Татјана Матковић Стефановић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић